

Per una ètica animal a Cultura

Published by [Carme Rodríguez](#) [1] on 14/10/2022 - 19:07 | Last modification: 18/10/2022 - 11:34

En els últims mesos el retorn a la normalitat postpandèmica ens ha dut a una bogeria col·lectiva per voler recuperar el temps perdut, les ganes de divertir-se i viure sense pensar massa, sensacions totes vàlides, però que, al meu parer, han omès un dels més bàsics aprenentatges després d'aquesta època de tant patiment: el fet de *saber ressituar-se*.

Ressituar-se implica revisar abans i el després, les raons que ens van portar a viure una situació a nivell mundial tan dramàtica i les seves conseqüències per evitar repetir-les. A molts ens va suposar un replantejament vital de dalt a baix i vam decidir, dins de les nostres possibilitats, que calia fer un esforç en deixar de fer certes coses i introduir en el nostre petit entorn els canvis necessaris per ajudar el col·lectiu, el planeta i una millor vida per a tothom. I encara hi som. El que m'ha descol·locat de debò ha estat que a la majoria sembla que no els ha calgut, que podem estirar com un xiclet el nostre entorn social i natural, oblidar-nos d'allò que ha passat i seguir com sempre!

Una de les conseqüències de mirar cap a un altre costat ha estat la represa de moltes activitats festives que implicaven l'ús pervers i poc ètic de molts animals com a eines de diversió en nom de no sé quins costums i tradicions, com si les tradicions fossin immutables i intocables, parlo dels greus casos dels toros embolats i els correbous.

Si heu vist alguna de les notícies més recents, veureu imatges esfereïdores, violentes i inadmissibles en el nom de la diversió. No es pot normalitzar el maltractament animal i l'ús de les bèsties en nom de la cultura i la tradició. La cultura no pot ser permeable a la violació, patiment i tortura de centenars d'animals que moren i pateixen per al delecte de milers de persones que gaudeixen amb la violència. I això sabem que s'ha permès amb l'ajut dels governs municipals, comissions ciutadanes, consells comarcals, diputacions i conselleries a més de 30 pobles de Catalunya, com a Cardona, Vidreres o Amposta, una contradicció absoluta amb l'abolició de les curses de bous a Catalunya que l'any 2010 i gràcies a una IPL iniciativa legislativa popular, que, per cert, va ser històrica, i que va prohibir els toros a casa nostra. Però es veu que resoldre-la també per als bous suposava un preu polític que ningú ha volgut assumir, tampoc ara en ple s. XXI, segle d'emergència climàtica i planetària, quan l'aplicació de les polítiques haurien de ser molt més sensibles als canvis socials del tot necessaris per a revertir – si encara hi som a temps – el proper drama mundial. Per aquests fets i d'altres, cal engegar l'**ètica animal** a la cultura i aturar aquests despropòsits estètics que afecten éssers vius i habitants amb drets d'aquest planeta que estem destrossant.

Ètica i estètica animal

Deia Mahatma Gandhi que *la grandesa d'una nació podia ser jutjada per la manera com tractava els seus animals*, una apreciació gens equivocada, sobretot des que el Ministerio de Derechos Sociales i la seva [Dirección de Derechos Animales](#) [2] treballa amb la **Llei de Benestar animal** i començarà a aplicar mesures urgents d'acord amb l'Agenda 2030 de desenvolupament sostenible, encara d'una manera tèbia, però valenta, sobretot per les pressions que estan tenint des de molts grups de poder, i que emmarquen també els drets animals, un pas imprescindible per a generar aquest canvi tan necessari. També recordo Panikkar deia Panikkar que *mai existirà una veritable sostenibilitat fins que no hi hagi una transformació de la consciència*, un debat de gran actualitat, urgeix fer un canvi social profund de valors, d'ètica i de polítiques per a la transformació cap a un món més sostenible i sobretot, amb futur. Fa uns dies un editorial de [El País](#) [3] destacava la denúncia cursada per aquest Ministerio contra tradicions culturals de gran crueltat animal. Dedicar-hi un editorial al tema és força significatiu!

I per què cal l'ètica animal a Cultura? L'ètica animal estudia les relacions entre animals i humans, la consideració moral dels animals i com haurien de ser tractats. L'àmbit inclou els drets animals, el benestar animal, la cognició animal, el maltractament animal, l'especisme, la protecció d'espècies o el seu estatus moral con a individus. Entre els especialistes hi ha experts en biologia, genètica, dret o filosofia i moltes de les seves investigacions van dirigides sobretot a fer valdre la seva diversitat i aconseguir sostenir un canvi d'actitud de les persones cap als animals, almenys en el reconeixement de la seva consideració moral, malgrat que hi ha proves suficients per afirmar que la gran majoria d'animals, són individus que senten. I amb això ja hi hauria d'haver prou, tal com va recollir Nacions Unides l'any 1977 amb la [Declaració dels Drets dels Animals](#) [4]. Per tant, s'han de considerar els interessos dels animals a no patir i gaudir de les seves vides. Això suposaria rebutjar de fer-los participar en totes les pràctiques que suposin fer-los mal, així com actuar en conseqüència i evitar-ho, com recorda, per exemple, l'organització internacional **Animal Ethics**.

I a la Cultura i el seu sector professional cal preparar-lo per a dirigir els seus esforços cap a aquesta direcció, hi ha massa exemples d'explotació animal a l'activitat cultural i és imprescindible començar a rebutjar certes activitats, fer propostes en aquesta direcció com a sector, revisar pràctiques, fer canvis i trobar alternatives ètiques i sostenibles. És del tot necessari aplicar amb celeritat mesures que combreguin amb una ètica respectuosa cap als animals. I hi ha molta feina a fer, i molt urgent!

Pràctiques 'culturals' amb animals

Voldria pensar que gairebé tothom creu que no podem viure en una societat on es martiritzen diàriament milions d'animals, malgrat que soc conscient que això no és així, hi ha molt desconeixement, poca informació i moltes ganes d'evitar 'maldecaps' per part d'una gran majoria social sobre aquests temes, però m'agrada pensar que anem fent passos endavant, que anem prenent consciència d'aquesta realitat i que cal admetre sense dubtes que els animals també haurien de gaudir de drets.

A continuació voldria fer cinc cèntims d'algunes de les pràctiques culturals més esteses relacionades amb els animals a l'àmbit cultura i sobre les que hauríem de reflexionar, posar-hi fil a l'agulla, **evitar la invisibilitat** d'aquest martiri tan normalitzat i actuar.

Imatge toro embolat | © PACMA

Els toros embolats i els correbous

Una antiga tradició i festa taurina popular encara practicada a moltes festes majors que significa el patiment sistemàtic dels bous: molts acaben lligats amb una corda al cap per davant i darrere, els fan córrer molta estona, mentre s'escolten els crits desesperats de patiment i estrès de l'animal, també amb infarts i esgotament per la calor, fins quedar exhaustes a l'abast de la barbàrie popular. Un exemple, [Amposta](#) [5]. També hi ha un altre ritual, aquest amb foc a les banyes, els bous embolats, espais on se senten els crits de por, estrès i dolor del pobre animal mentre les flames van cremant la seva pell, com al [País Valencià](#) [6], un dels molts indrets que també **Pacma** ha denunciat aquest estiu.

Una realitat cruel que podeu seguir a #proucorrebous o #laculturanoestortura a qualsevol xarxa social i on es veuen vídeos de molta violència contra aquests bovins, o al web [ProuCorrebous](#) [7] una iniciativa de grans entitats pels drets animals com **ADDA** o **AnimaNaturalis** i altres amb representació internacional, que donen veu i suport a la seva abolició.

Pessebres, Tres Tombs i altres festivitats

A algunes de les més antigues tradicions a Catalunya com els pessebres vivents, les Cavalcades o els Tres Tombs, els animals són exhibits carregant carros, cerclats en tanques o acompanyant escenificacions nadalenques de caràcter conciliador i familiar, que amaguen l'alt estrès dels animals trets del seu entorn, que els lloguen i traslladen a espais estranys on passen hores, dies o nits a baixes temperatures, en espais reduïts, lligats, envoltats de molt de soroll i que la vigilància de serveis de veterinària si hi són, no els evita viure un martiri. Aquestes tradicions es viuen a poblacions del Baix Llobregat, el Bages o molts altres indrets de Catalunya que encara festegen en aquests formats. L'any passat **FAADA** [va denunciar](#) [8] aquest tipus de pràctiques.

Hi ha alternatives, com reemplaçar els animals per figures al natural, mappings o altres tecnologies d'imitació i que

no normalitzen entre els més petits aquesta relació dominant amb els animals.

Els pinzells i les Belles Arts

Per sort l'oferta de productes de consum **#crueltyfree** és cada cop més gran.

Però en el sector de les arts encara hi ha moltes eines i materials que conviuen amb la normalització del patiment animal, vull pensar que es desconeix l'origen dels productes i la dimensió de la tragèdia, tal com passa amb els pinzells de pèl natural, per exemple: hi ha de marta, de bou, de llúdriga, esquiol i d'altres espècies, i es parla de la qualitat del pèl quan ajuda a fer lliscar millor el material pictòric sobre la superfície. Es desconeix o s'obvia què representa exactament això per als milions d'animals afectats: molts d'aquests animals ja estan morts en el procés d'extracció del pèl, el que no evita que van ser explotats dins de granges amuntegats, sense llum natural i se'ls hagi martiritzat quan van ser sacrificats. A més demanda, més oferta i més animals morts, un cercle viciós que augmenta en el nom de les arts. I no només parlem d'animals de granja, sinó també de moltes espècies salvatges criades per aquesta fi. També hi ha casos on s'esquila l'animal viu, i la majoria de vegades el treball es fa de pressa, - cobren per volum -, que provoquen profundes ferides, talls i mutilacions que s'infecten i acaben morint rodejats de patiment, molts cops sense atenció. Són els animals dedicats al consum humà, igual de greu i de maltractats. Hi ha [un article interessant i revelador](#) [9] sobre els pinzells cosmètics, un cas molt similar a aquest, una informació valenta i veraç, i, curiosament, és de les poques dedicades al tema que he pogut trobar.

I sí, també hi ha molt bones alternatives, els pinzells de pèl sintètic fets de plàstic reciclat, com demostra la comercialització de noves línies de marques de renom com Escoda o Da Vinci, amb pinzells de diferent gruix, elasticitat i forma com a opció sostenible, i els podreu trobar a Piera.

Les cordes dels instruments musicals

Aquest és un cas similar a l'anterior, el dels instruments musicals, també amb productes d'origen animal. Moltes de les cordes de violins o contrabaixos estan fetes de tripa d'ovella, vaca, cavall, búfal o cangur. [Una poderosa indústria la de la pell i les despulles](#) [10] que també es lucra del patiment animal i de la salut del nostre entorn, que provoca grans emissions de gasos i genera un enorme consum de CO2, un 80% de la desforestació mundial i un excedent perillós en l'ús dels antibiòtics, tal i com explica **Greenpeace** a la seva última campanya, molt ben feta per cert, però que obvia el patiment dels milions d'animals per al consum humà, un altre tema sensible i un nou meló que caldrà encetar aviat.

Les alternatives són les cordes fetes de niló, i pels violins també hi ha l'abast els arcs Cardiff. No hi ha res com el reciclatge i l'actual tecnologia per arreglar altres contratemps sonors.

I per acabar, parlem de tolerància...

A tall de resum, la cultura, les tradicions culturals i el patrimoni immaterial de cada poble són una riquesa necessària, però mai ha de ser a qualsevol preu, cal preservar la vida i el benestar dels animals i fomentar l'evolució cultural envers un model sostenible i respectuós, hi ha exemples recents de pràctiques 'amb tradició' que han desaparegut i que han acceptat no participar de les moltes barbaritats permeses. **Cal tolerància 0 per erradicar el maltractament animal a l'àmbit cultural**, és una gran contradicció dir que la cultura alimenta l'ànima quan ajuda, amb la perpetuació d'aquestes dinàmiques, a eliminar altres ànimes no humanes, tot és inexcusablement una qüestió d'ètica i de dignitat, i la Cultura hauria de donar exemple.

L'any passat el CCCB va proposar l'exposició 'Ciència fricció, vida entre espècies companyes', una aproximació pionera i valenta que plantejava altres maneres de viure entre espècies, una simbiosi necessària per al nostre ecosistema tal com sosté la teoria de la científica Lynn Margulis i que cal una mentalitat renovada per veure el món com un ecosistema on conviuen totes les espècies en equil·libri i en col·laboració.

Espero que alguna de les coses dites uns facin reflexionar, i sobretot, que provoquiu canvis i alternatives cada cop més sostenibles, hauria d'estar a totes les agendes del sector, cal dirigir-se cap a unes pràctiques culturals on l'ètica animal sigui al centre. Gràcies per la vostra atenció i per no girar la cara!

Podeu veure l'article original a [L'ESTRAPERLISTA](#) [11]

Categories: Article

Categories: Actualitat

Tags: valor públic de la cultura

Tags: drets culturals

Tags: cultura i sostenibilitat

- [12]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2022/10/carmemix-etica-animal-cultura>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/carmemix>

[2] <https://www.mdsocialesa2030.gob.es/derechos-animales/>

[3] https://elpais.com/opinion/2022-09-17/crueldad-con-los-animales.html?s=09&ssm=TW_CC&utm_source=pocket_mylist

[4] <https://sos-ossos-pirineu.jimdofree.com/declaraci%C3%B3-universal-dels-drets-dels-animals/>

[5] <https://www.animanaturalis.org/n/46325/Amposta-inaugura-sus-fiestas-calificando-de-salvajada-a-los-correous>

[6] <https://www.abc.es/espana/comunidad-valenciana/gritos-angustia-toro-embolado-impresiona-animal-grande-20220830132039-nt.html>

[7] <https://www.proucorreous.cat/>

[8] <https://faada.org/nuestra-accion-1582-pedimos-el-fin-de-los-pesebres-vivientes-con-animales>

[9] https://www.makeupzone.net/brochas-de-pelo-natural-cruelty-free/?utm_source=pocket_mylist

[10] https://elpais.com/cultura/2012/08/31/actualidad/1346423366_848573.html

[11] <https://lestraperlista.wordpress.com/2022/09/18/animals-culturals-per-una-etica-animal-a-cultura/>

[12] <https://interaccio.diba.cat/node/9077>